

Věrná

STÁŽ

1474-1
Bazeček Václ.
Lukavec 40
p. Lovosice

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník VI. — Číslo 29—30

V Žatci dne 20. července 1951

Cena 6 Kčs

Radostná práce - naše budoucnost!

Jako pracující člověk dobře vím, jakou cenu má pro nás mír. Vždyť jsem zažil jako otec těžké a bolestné chvíle loučení se synem, který odcházel na frontu. Známu utrpení a muka rodičů, kteří dostanou zprávu, že jejich syn, radost a útěcha jejich stáří, padl v boji. A každého z nás ještě dnes zabolí u srdce při vzpomínce na tragedii Českého Malína, jejíhož osmého výročí jsme právě v těchto dnech vzpomínali. Na vlastní oči jsem viděl zkázu této pokrokové české obce na Volyni, slyšel výbuchy granátů, které vrazili vrhali mezi nevinné oběti a rovněž zoufalé volání o pomoc, která nepřicházela.

Obraz války a její hrůzy mám stále v živé paměti. Ani věřit se mi nechce, že by se našli lidé, kteří by toužili po tom, aby se toto všechno a snad ještě ve větším měřítku opakovalo.

Bohužel, fašističtí vrahové a a lupiči, paliči Českého Malína i Lidic, kteří ušli spravedlivému trestu dějin, jehož vykonavatelem byla vítězná Rudá armáda, našli své ochránce, přátele a následovníky v amerických imperialistech, kteří přejali dědictví Hitlerovo. V západním Německu se pod jejich záštitou organizují základy nové Wehrmacht podle starých zásad ze starých osvědčených kádrů hrdlořezů, se stejnými cíli útoku na baštu socialismu SSSR a země lidové demokracie.

Není to jistě žádná radostná vyhlídka do budoucnosti. Víme, že mnozí z nás věší bezmocně hlavy při pomýšlení na hrozící nebezpečí. Všem těm ale připomínám znovu dnes tak známá

Kresba D. Tomšové,
žákyně IV. tř. střed.
školy, dcery kraj. J.
M. Tomše z Micha-
lovky.

slova Stalinova, která padla jako ledová sprcha na rozpálené hlavy podněcovatelů války, že „mír bude zachován a upevněn, jestliže lid všech zemí vezme věc zachování míru do svých rukou a bude-li ji hájit až do konce“. Jsou to slova jako kovové údery zvonu, která jasně mluví ke všem lidem dobré vůle na naší zemi.

Válka nemusí být, válka nemusí být, válka nebude! My nechceme a nebudeme oplakávat

paulé hrdiny, my nechceme stavět další pomníky zavražděným a umučeným jako v Českém Malíně. My chceme osévat naše rozlehlé družstevní lány a sklízet bohatou a stále větší úrodu. My chceme stavět historické pomníky naší radostné osvobozené práci, chceme přetvořit náš život, přírodu i člověka, aby byl již jednou opravdu hoden tohoto jména, které zní tak hrdě.

Vladimír Říha

K čemu nás zavazuje Český Malín

Symbolem válečných hrůz a utrpení, které přinesl hitlerovský režim okupovaným zemím, se staly pro náš národ Lidice a pro nás, Čechy z Volyně — Český Malín.

13. července 1943 obklíčily oddíly německých fašistických lupičů a hrdlořezů pokojnou, kvetoucí českou obec na Volyni, vydrancovaly ji, do základů vypálily a 374 mužů, žen, starců a dětí upálily za živa, postřílely a povražдили. To vše ve jménu „nového pořádku“, „nové“, civilisované západ. Evropy.

Každým rokem vzpomínáme bestialního, hromadného zločinu, spáchaného hitlerovskými uchvatiteli na naší krajské větvi českého národa, vždy znovu vynášíme svůj soud nad vinníky a čerpáme z této těžké a bolestné zkušenosti nová a nová poučení.

Jako výraz naší vděčnosti, úcty a lásky zahynulým v Českém Malíně a jako výstražnou připomínku na hrůzy a oběti války vybudojeme v Žatci, středu naší reemigrace, důstojný pomník. A na projev svého odhodlání nedopustit, aby se mohly podobné zločiny u nás opakovat, přispíváme svou usilovnou, povitnou prací k vybudování základů nové, socialistické společnosti, lepšího, plného a radostného života v naší vlasti.

Proč si připomínáme a budeme připomínat tragickou událost v Českém Malíně? Proč ožívujeme v naší paměti tuto hrůzu minulé doby? Proč nemůžeme, nechceme a nesmíme zapomenout?

Český Malín je sice jen nepatrnou epizodou v nepřehledném množství zločinů, které napáchala ve svých důsledcích zrůdná fašistická a nacistická ideologie; přesto je pro nás dostačující ukázkou toho, jaké byly konečné cíle šílených snů Hitlera a jeho smečky o světovládě „vyšší“ germánské rasy, tohoto „nositele t. zv. západní „kultury“ a civilizace.

Český Malín je pro nás velkým poučením a trvalou, stále působící, tvrdou výstrahou. Ukazuje mimo jiné také na rozsah nebezpečí, které by znamenala pro každého bez výjimky nová válka, o jejíž rozpoutání usilují zločinné ruce anglických a amerických imperialistů, vrcholných představitelů kapitalistického řádu, odsouzeného dějinami k zániku.

Čeho jsou schopni tyto duchovní dědicové Hitlera, vidíme nejlépe v Koreji, kde rozpoutali válku a kde provádí své zločinné dílo již po celý rok.

Mezinárodní svaz demokratických žen vyslal do Koreje delegaci, aby na místě zjistila zločiny ameri-

kých intervntů. Citujeme zde výňatek z článku Evy Priesterové, rakouské veřejné pracovnice, který napsala po svém návratu z Koreje. V úvodu vzpomíná pisatelka především hrůz hitlerovského režimu v Evropě, pro něž se stalo symbolem jméno Lidic. Dále píše:

„V Koreji je takových Lidic na tisíce. Hitler vystavěl tábory smrti v Osvětimi a Majdanku. Když Američané v zimě roku 1950 obsadili část Korejské lidové demokratické republiky, proměnili celé to území v jediný Majdanek.

Navštívili jsme několik měst, jejichž jména budou na věky znít jako odsouzení trumanovské Ameriky. Aňak a Sinčon byla dvě převětivá města v jižní části Korejské lidové demokratické republiky, nedaleko od 38. rovnoběžky. Po vysvobození Koreje z japonského jha byl život v těchto městech lepší a lehčí. Dělníci po prvé počali dostávat slušné mzdy, rolníci dostali půdu a po prvé pracovali pro sebe, nikoli pro japonské nebo korejské statkáře. „Před válkou jsme měli krásný život“, říkali nám rolníci. „V roce 1949 jsme po prvé v životě měli dostatek rýže. Nejen jsme se mohli dosyta najíst, ale i upéci svým dětem koláče. Za rok, dva, byly koláče již všedním zjevem. Mohli jsme si koupit pěkné šaty a obuv a před příchodem Američanů jsme skoro všichni měli rozhlasové přijímače.“

Tu Amerika napadla malou Koreu. Po několika měsících vtrhli Američané do Aňaku. Budovu ve středu města, v níž bylo dříve skladiště Rolnické banky, proměnili Američané ve vězení. Na zdech a podlahách tohoto vězení je dosud vidět krvavé skvrny. Jak nám vyprávěli obyvatelé města, kteří se zachránili, bylo v tomto vězení na sta lidí, státních úředníků a členů strany práce, ale většinu uvězněných tvořili rolníci, kteří nebyli příslušníky strany, avšak odvedli více obilí, než měli odvést podle plánu, a dělníci, kteří dosáhli vysoké produktivity práce. Mnohé ženy se dostaly do vězení jen proto, že byly učitelkami, neboť se podle mínění okupantů dopouštěly hrozného zločinu tím, že učily děti „domorodců“ číst a psát.

Vězení bylo tak přeplněno, že vězňové musili po celé týdny stát, namačkání jeden na druhého. Hladové matky trpěly ve vězení spolu se svými malými dětmi. A jestliže se dítě z hladu a strachu rozplakalo, americký vyvrhel, strážník vězně, chytil je a rozbil mu hlavičku o zeď. Vězně, hlav-

ně ženy, američtí katané mučili. Vráželi jim pod nehty dlouhé rozžhavené jehly, těžkými kleštěmi jim drtili nohy, bili je holemi do bezvědomí. Vězňové nezůstali ve vězení dlouho. Kdo nezemřel, byl za několik týdnů vyveden na jeden z pahorků nedaleko města. Každý ten pahorek je hromadným hrobem. Američané zakopali nešťastníky do země za živa. Na jednom pahorku bylo zaživa pohřbeno přes 8.000 lidí. Hrob s dětskými mrtvolkami je dlouhý mnoho metrů.

Stejně vězení a stejné hroby jsou také v sousedním městečku, v Sinčonu. Tam Američané zahnali vězně do jeskyň, polili je benzinem a zapálili. Jiné jeskyně Američané neprodyšně ucpali a vězňové zvolna umírali zadušením. Dále jsme viděli cementovou kůlnu s vysokými zamřížovanými okny. Do této kůlny Američané zavřeli v zimě 70 matek s dětmi. Matky zanedlouho zakopali zaživa do země, děti nechali v kůlně. Silnější děti se po celé dny pokoušely vyhlédnout na vysoká okna a uniknout z vězení. Strhávaly si nehty a lámaly si prsty. Na stěnách dosud jsou stopy jejich zkrvavených ručiček. Zemřely hladem a zjmou. U kůlny pili Američané víno...

Když lidová armáda zahнала intervnty za 38. rovnoběžku, Yankeeové patrně pochopili, jaké důkazy svých zločinů zanechali celému světu. A zločinec se vrací na místo svého činu. Skoro denně přilétají americká bombardovací letadla a snaží se srovnat se zemí budovy vězení a tuto kůlnu. Ale marně! Krvavé zločiny nikdy nebudou zapomenuty. Aňak, Sinčon a tisíce jiných korejských měst a vesnic zůstanou v lidské paměti ještě dlouho poté, kdy soud národů vynese tvrdý rozsudek nad americkými válečnými zločinci.

Tolik nestranný, očitý svědek. Máme své trpké a bolestné zkušenosti z poslední války, která nás velmi krutě postihla a dovedeme proto cítit toto velké utrpení a obdivovat hrdinství korejského lidu, který nechce nic, než svobodu a právo na klidný život v míru. Víme, že válečné hrůzy jsou strašnější a oběti větší, než dovede vyličit jeden člověk. Proto budeme ještě více a obětavěji, ze všech sil pracovat, abychom posílili věc míru na celém světě, zadrželi zločinnou, nebezpečnou ruku zvrhých, nepřítelů podněcovatelů války.

K tomu nás zavazuje i světla památka našich drahých, malínských mučedníků, obětí fašistické zvěle v poslední světové válce.

Od Zborova k dnešku

Je důležité hodnotit zborovskou bitvu čs. legií na Rusi, k níž došlo 2. července 1917, ve světle celkových událostí, které se tehdy v Rusku odehrávaly.

Po pádu carismu v únoru 1917 (podle nového kalendáře v březnu) a po utvoření buržoasní Prozatímní vlády s knížetem Lvovem, carským důvěrníkem v čele, vzniklo v Rusku dvojvládní: na jedné straně diktatura buržoasie, jejímž nástrojem byla prozatímní vláda, na druhé straně diktatura proletariátu, podporovaná rolnictvem, jejímž představitelem byl od únorových revolučních dnů Sovět dělnických a vojenských zástupců. Za této situace probíhala imperialistická válka na frontách.

V dubnu se vrátil do Ruska Lenin, postavil se do čela bolševické strany a revolučních lidových mas a hned po svém příjezdu formuloval ve svých historických „dubnových thesích“ stanovisko bolševiků a proletariátu k imperialistické válce a buržoasní únorové revoluci. Kromě hlavní linie — přechodu od revoluce buržoasní k revoluci socialistické a od parlamentní republiky k republice sovětů — formuloval Lenin stanovisko k současné válce, kterou vedlo Rusko, takto:

„Válka i za nové Prozatímní vlády zůstává válkou loupežnou, imperialistickou. Úkolem strany je, aby vysvětlila masám a dokázala jim, že skončit válku mírem, nikoli násilnickým, nýbrž vpravdě demokratickým, není možno bez svržení buržoasie.“

V téže době si však zahraniční ministr prozatímní vlády Miljukov pospíšil ujistit imperialistické spojení, že „veškerý lid se snaží dovést světovou válku k rozhodnému vítězství.“ To znamenalo, že po tříleté válce, v níž ruský lid po milionech krvácel a hynul epidemiemi a hladem, zatím co se buržoasie a statkáři na válečných dodávkách obohacovali, hodlal Miljukov obětovat imperialistickým zájmům další statisíce životů. Při tom bylo vnitřní hospodářství Ruska rozvráceno, výroba pro frontu v průmyslu i zemědělství pro nedostatek pracovních sil stále více ochabovala, lid i vojsko hladověli, vojáci byli rozedráni a bosí. Na frontách následovala porážka za porážkou. Armádě chyběla i nejnútnejší výzbroj. Neměla již dostatek děl, ale ani granátů, ba dokonce pušek. Někdy se i tři vojáci dělili o jednu pušku.

Carské vedení války bylo v rukou takových špiónů a placených zrádců, jako byl ministr války Suchomlinov, o němž bylo známo, že je ve spojení s německou výzvědnou službou, na jejíž příkazy sabotoval zásobování fronty zbraněmi. Avšak i jiní carští ministři a generálové prokazovali Němcům zrádcovské služby a přáli si porážku Ruska. Proto revoluční volání lidu po skončení neblahé války neustále sílilo. Již v lednu a za únorové revoluce dosáhl hospodářský rozvrat nejlubšího bodu. Nebylo potravin, surovin, ani paliva. Dovoz potravin do velkoměst ustal. Tato situace uspíšila buržoasní revoluci a svržení carismu. Prozatímní vláda však pokračovala ve šlépějích carismu.

Proto, když byla oznámena Miljukovova nota, propukly v Petrohradě obrovské dělnické a vojenské demonstrace proti pokračování v imperialistické válce. Dělníci a vojáci, opírajíce se o Leninovy dubnové these, žádali skončení války, odstoupení Prozatímní vlády a odevzdání veškeré moci sovětům. Miljukov musel odstoupit.

V Petrohradě se sešel 3. června I. všeruský sjezd sovětů, na němž byli bolševičtí zástupci ještě v menšině. Pranýřovali na sjezdu úmysl buržoasní vlády pokračovat dále v imperialistické válce. Proti válce a hospodářskému rozvratu žádali pro lid chléb, půdu a mír. V čele s bolševickou stranou uspořádali petrohradští dělníci 10. června (podle nového kalendáře 1. července) před hrotem obětí revoluce obrovskou demonstraci proti válce, za mír a za sověty. Na 400.000 demonstrantů vyšlo do ulic. Avšak téhož dne nařídila Prozatímní vláda v dorozumění s anglickými a francouzskými imperialisty zahájení nové ofensivy na frontě. Doufala, že se jí podaří odtáhnout revoluční masy z měst do zákopů a potit bolševiky.

Bolševická strana, uvažující povšechnou situaci, předvíдалa neúspěch této ofensivy. Avšak zatím, co Petrohrad bouřil proti hladu a válce, ve dnech 1. až 3. července, nastupovala 2. července daleko odtud - u Zborova - městečka vzdáleného 90 km od Lvova, na rozkaz nového ministra vojenství a námořnictví v Prozatímní vládě, Kerenského, československá brigáda do své první bitvy, která jí měla proslavit hrdinstvím. Celá příprava této ofensivy, a tím také československé jednotky, potvrzovala

však zločinnou neodpovědnost buržoasní Prozatímní vlády, s jakou obětovala životy nejen ruských lidí, ale i našich vojáků, zanicených myšlenkou svobody svého národa, pro kterou šli do boje - a za kterou mnozí zde padli, aniž se dožili poznání, že byli krutě a bezohledně využiti k špinavým cílům spojeného imperialismu proti první socialistické revoluci světa.

Československá brigáda vstupovala totiž do červencové ofensivy ruských vojsk roku 1917 vojensky nehotová a nepřipravená - jako taktická jednotka, která byla zformována teprve několik dní před zborovskou bitvou a jako brigádní útvar nejen dosud nikdy bojově neoperovala, ale ani se nikdy nesešla. Ze tří pluků brigády jeden - 3. pluk Jana Žižky z Trocnova - vznikl teprve po únorové (březnové) revoluci, a na frontě se ocitl po prvé až v bitvě u Zborova. Oba základní pluky - 1. pluk Mistra Jana Husa a 2. pluk Jiřího z Poděbrad - byly sice útvary staré, ale až do bitvy u Zborova jako taktické jednotky plukové nikdy neoperovaly: jejich dobrovolníci bojovali celou válku v malých skupinách, (četách, ba i půlčetech) jako divisi průzkumníci (rozvěděci), t. j. jednotlivé čety (půlčety) obou pluků konaly na frontách ruských divisí v Haliči, Karpatech a v Pinských močálech nebezpečnou službu výzvědnou, ve které se sice neobyčejně osvědčily a vyznamenaly, ale ve které neměly možnost operací ve větším měřítku, v rámci samostatného plukového nebo dokonce brigádního útvaru. A před bitvou už nebyl na sebekratší taktický a operační výcvik brigády prostě čas; roty pluků se sešly v Jezerně (u Tarnopole), kde bylo nové přikázané stanoviště velitelství a štábu brigády; v největším spěchu, téměř v poslední chvíli a musely bez meškání obsadit zákopy na frontě, na které měla brigáda vystoupit v zamýšlené ofensivě jako úderný útvar.

Ale ještě mnohem horší to bylo s výzbrojí brigády. Nejdůležitější zbraní dobrovolníků ve válečné výzvědné službě byly ruční granáty, puška a bodák. To bylo vše, co si dobrovolníci brigády ke Zborovu přinesli. Brigáda neměla své dělostřelectvo (bylo jí přiděleno ruské, krátce před bitvou), neměla své technické oddíly, kulometné roty se tvořily teprve na frontě a kulometry, které brigáda přejímala od

ruských pluků, odcházejících z jejího úseku byly ve špatném stavu a bylo jich málo. Když si dobrovolníci stěžovali veliteli brigády (plk. Trojanovi) na nedostatek zbraní, dostali lakonickou odpověď: „Musíte je vzít nepříteli!“

Nový velitel jihozápadní fronty (gen. Gutor), který převzal velení po gen. Brusilovi, jmenovaném vrchním velitelem celé východní fronty, si byl dobře vědom obtížného postavení, v němž byla československá brigáda. Proto ještě před zahájením ofensivy byly pluky brigády přemístěny ze VII. armády, která měla vést hlavní útok proti opevněnému rayonu březanskému, do armády XI., jejímž úkolem bylo podporovat hlavní útok mohutnou demonstrací v povšechném směru na řeku Zlatou Lípou. V XI. armádě byla brigáda zařazena do 49. armádního sboru (velitel gen. Selivačev) a na jeho frontě zaujala poměrně dlouhý úsek (6 verst) mezi osadami Pohrebce-mi a Josefůvkou.

Síly brigády byly malé. Nejsilnější byl 1. pluk (12 rot), z 2. pluku a z 3. pluku bylo na frontě po 3.530 bodáků.

Jaká byla situace na straně nepřítelů? Na frontě XI. ruské armády se stýkaly dvě rakousko-uherské armádní skupiny: IV. armáda Krobotinova a 2. armáda Böhma-Ermöllho. Proti československé brigádě stál 5. armádní sbor gen. von Elmara, složený z pěších divísi 32 a 19., jež za bitvy narychlo přijel podporovat 142. úderný prapor říšsko-německý. Nepřítel měl tedy velkou početní převahu a sílu jeho posic zvyšovala jak dokonalá výzbroj (převaha palební, zvláště dělostřelecká a minometná), tak důkladná opevnění, která byla od roku 1915, kdy se zde po velkém ruském ústupu z Karpat rakouská vojska zastavila, stále zdokonalována a která byla proměněna v hotové pevnosti na kotách 394 (Mogila), 392 a 385. O sebevědomí nepřítelů svědčí nápis (v německém jazyku), který byl nalezen na jednom z velitelských stanišť: „Kdo dobude těchto zákopů, zničí Rakousko...“

Překvapující vítězství, kterého 2. července 1917 dobyla u Zborova československá brigáda, nemohlo zadržet logiku historického vývoje: jak Lenin předvídal a jak bolševická strana říkala lidu pravdu, ofensiva ztroskotala. Pád ruského imperialismu byl nezadržitelný, ať byla jeho nositelem carská nebo buržoasní Prozatímní vláda.

Hrdinná tradice československých vojáků od Zborova se obrodila v pokrokovém, uvědomělém

duchu za II. světové války v bojích u Sokolova, Bílé Cerekve, Kyjeva a Dukly, kdy v novém boji za svobodu stály již čs. jednotky na té straně, již bylo předurčeno nejmohutnější vítězství novodobých dějin, protože v boji proti německému imperialismu stála tentokrát armáda skutečně lidová, armáda vychovaná a řízená stranou bolševiků, jejímž nejvyšším velitelem byl veliký syn sovětské země, J. V. Stalin, vojevůdce války spravedlivé, války za mír na světě.

Velké historické poučení

Před 10 lety po zuby ozbrojené hordy německo-fašistických okupantů věrolomně a bez vyhlášení války vtrhly na území SSSR, Hitlerovští lupiči počítali s rychlým vítězstvím a s bohatou kořistí. Imperialisté celého světa netrpělivě očekávali splnění svých přání — zničení prvního socialistického státu ve světě.

Žádná jiná země na světě by byla nemohla vydržet nápor fašistických útočníků, kteří měli k dispozici materiální a lidské zdroje 15 evropských zemí. Válka s hitlerovským Německem byla nejtěžší zkouškou v dějinách Sovětského svazu. Vyžádala si na sovětském lidu velkých obětí. Avšak obrovské potíže, způsobené válkou ještě více zocelily vůli a hrdinného ducha sovětského lidu.

Miliony čestných lidí ve všech zemích úzkostlivě sledovaly titanický boj Sovětského svazu s nebezpečným a silným nepřitelem, za nímž stály spojené síly světové reakce. V celém světě lidové masy byly na straně spravedlivé věci SSSR. Na podzim v r. 1942 utrpěla německo-fašistická vojska u Stalingradu drtivou porážku, která byla bodem obrátu v druhé světové válce. Pak byla hitlerovské armádě zasazována rána za ranou, až nakonec byl hitlerovský režim smeten z povrchu zemského. Ve světě však zůstaly temné síly, které krmily a napájely fašistickou obludu a opatrovaly jí prvotřídní zbraně pro útok na Východ. Proto veliké poučení dějin, kterým byla válka SSSR proti hitlerovskému Německu, má nejen historický význam.

V sovětsko-německé válce narazily na sebe dvě ideologie. Na jedné straně byla to ideologie rovnosti všech mas a národů, ideologie družby národů, a na druhé straně hitlerovská ideologie bestialního nacionalismu a rasové nenávisti, pomocí níž měl být uskutečněn šílený plán získání vlády nad celým světem. V tomto boji byla na hlavu poražena nejen hitlerovská válečná mašina, nýbrž i

vedlivé, války za mír na světě. Po boku Sovětského svazu, který se stal lidu všech národů světa majákem bratrství a míru, v duchu hrdinných tradic lidu obou našich zemí, seirváme ve věrném spojení na věky, zpečetěném krví, prolitou oběma národy jak na půdě ruské, tak i československé. Vítězství socialismu bude konečným vítězstvím i našich bojů za svobodu.

„Hlas revoluce“

ideologie imperialismu. Vítězství Sovětského svazu nad fašistickými útočnicí v Evropě a na Dálném Východě znamenalo vítězství sovětského společenského zřízení, triumf socialismu jako nejvyšší formy organizace společnosti.

Rozdrcením fašistické nestvůry SSSR zachránil evropská a jiné národy před zotročením a vyhlazením. Národy celé řady zemí, které sovětská armáda vyrvala ze spárů fašistických loupežníků, se přitom zbavily svých dřívějších vládnoucích tříd a vzaly samy do svých rukou vládu. Nyní je vláda pracujících vymožeností 800 milionů lidí, t. j. více než třetiny všeho lidstva. A dnes není takové země na světě, kde by imperialističtí útočníci, nechtějí se ukrývali pod jakoukoliv vlajkou, mohli znovu zotročit dělníky a rolníky hájící svou vlastní vládu.

V poválečných letech sovětský stát důsledně a pevně pokračuje v mírumilovné politice, kterou vedl až do války. Avšak sovětské návrhy, směřující k upevnění míru a k odstranění napětí v mezinárodních vztazích, narážejí trvale na odpor západních mocností. Tak západní mocnosti odmítly myšlenku zřízení mezinárodní kontroly nad atomovou energií, myšlenku omezení zbrojení, uzavření paktu míru pěti velmocí a j. Západní mocnosti vyvinuly rovněž veškeré úsilí k tomu, aby zmařily úspěch předložných porad zástupců zahraničních ministrů, konaných v Paříži. Politiku západních mocností zvláště charakterizuje okolnost, že zamítly rovněž sovětský návrh, aby do denního pořadu zasedání Rady ministrů zahraničních věcí byla pojata otázka atlantického paktu a amerických vojenských základů. Velké dějinné naučení, jímž bylo vítězství SSSR nad hitlerovským Německem, ukázalo však národům, kdo je jejich přítelem a kdo nepřitelem, a současně je vedlo k tomu, aby si uvědomily své vlastní možnosti v boji za mír a proti zločinným plánům podnětovatelů nové války.

Boj jugoslávského lidu proti fašistickému režimu

Fašistický titovský režim vyvolal v Jugoslávii dvojí útlak: útlak zahraničních imperialistů a útlak jugoslávské buržoasie. Bída, hlad, otrocká práce a bezprávi staly se údělem širokých mas pracujících lidu. Těmto masám nedostává se ani minimálního množství potravin, ačkoliv pracují po 12 i více hodin denně. Časopisy revolučních jugoslávských emigrantů („Za socialistickou Jugoslávii“, vycházející v SSSR, „Nova Borba“, vycházející v Československu, „Pod praporem imperialismu“, vycházející v Rumunsku, „Vpřed“ v Bulharsku, „Za svobodu“ v Albánii a „Za národní vítězství“ v Maďarsku) uvádějí četná fakta, z nichž je vidět, jak těžké je dnes postavení pracujících v titovském vězení národů. Životní minimum pro dělnickou čtyřčlennou rodinu činí tu 30.000 dinárů měsíčně, zatím co měsíční mzda činí všeho všudy 3.500—4.000 dinárů. R. 1950 stouply ceny mouky proti r. 1945 na deseti až dvacetinásobek, mléka na osminásobek, mýdla na devítinásobek, vepřového sádla na dvanáctinásobek až patnáctinásobek atd. Dělníci zeslabení hladem a vysilující práci doslovně padají do strojů. Počet nehod ve výrobě dosáhl nebývalých rozměrů. Podle údajů zvláštní komise Mezinárodního Červeného kříže je 80% jugoslávských průmyslových dělníků stíženo tuberkulosou, na kterou v Jugoslávii umírá ročně asi 100.000 lidí. Ostrý kontrast mezi přeprychovým životem vládních špiček a žebráckým postavením pracujících je jednou z charakteristických známek titovského režimu, který je samou svou podstatou protilidový. Zprávy z Jugoslávie mluví o vzrůstajícím boji lidu proti klíče uchvatitelů. Sami titovci vidí, že fašistický režim v Jugoslávii je prohnílý a vratký. Na recepci, kterou uspořádal pro vyšší chorvatské hodnostáře Titův náměstek v Záhřebě, prohlásil jeden z přítomných: „Jsme prostě tajtrlici, kteří nikoho nezastupují. Lid nás nenávidí. Dnes nebo zítra všichni zle skončíme“. Bělehradský list „Republika“ z 30. ledna 1951 napsal o smýšlení jugoslávských pracujících toto: „Pod vlivem různých činitelů, zejména pak v důsledku duševní deprese, která se rozšířila po světě jako nákaza,

v důsledku strachu před tím, co nám přinese zítřejší den, mnozí lidé, duševně i tělesně pracující, kteří donedávna měli pověst svědomitých a přesných pracovníků, plní nyní své povinnosti jen z donucení, v nejlepším případě mechanicky“.

Snadno lze si představit, co se děje v Jugoslávii, když sami titovci prohlašují, že jugoslávští dělníci pracují „z donucení“. Tím, že dělníci nepřišli do práce, bylo během 8 měsíců loňského roku ztraceno mnoho milionů pracovních dnů. Jugoslávský politický emigrant uvádí ve svém článku, který byl uveřejněn v listě „Baškimi“, příklady organisovaného odporu dělníků, bojujících aktivně proti Titově klíče. V článku se praví, že v dolech, kde se dobývá strategické suroviny, nedochází do práce více než jedna třetina dělníků. V mnohých podnicích, pracujících pro americké imperialisty, nechodí do práce až 50% dělníků. Produktivita práce v mnohých podnicích silně poklesla. Horníci vyhlásili heslo „pracovat hůře a pomaleji!“. V borských dolech na měď, odkud se měď vyváží do Spojených států, je plán plněn jen na 65%.

Systematického rázu nabyl odpor dělníků i v závodech, zejména pak ve vojenských podnicích a na vojenských stavbách. Řada podniků, pracujících pro válečné účely, zmenšuje výrobu z toho důvodu, že stroje jsou poškozeny. Dělníci podniku Triestina v Koparském okrese, když se dověděli, že jim mají být sníženy mzdy, rozhodli se vyhlásit stávkou. Stávky se zúčastnili všichni dělníci a žáci závodní školy. Zpráva o stávce se rychle rozšířila po celé Istrii. Téhož dne stávkovali dělníci v Koparu.

Citelnou ránu zasazují titovskému režimu dopravní a přístavní dělníci. Jen v měsících lednu a únoru t. r. bylo na železničních stanicích zdrženo vyložení 132.000 vagonů. Na trati Kraljevo-Skopljé vyhodili železničáři do povětří tunel a poblíž města Nise vlakovou soupravu s municí. Dělníci přístavu Sušaku a Rijeky odepřeli vyložit 800 vagonů s válečným materiálem.

Rozhodný boj proti krvavému fašistickému režimu vedou jugo-

slávští pracující rolníci, kteří mají titovské plány dodávek osevů a neplatí daně. V některých jugoslávských podnicích jsou podzemní organizace, které vedou boj proti titovskému režimu. Jedna z těchto organizací, jak sděluje albánský list „Zeri i popullit“, připravila velikou sabotážní akci v továrně Zvečan v okrese kosovsko-mitrovickém. Elektrárna byla podminována a vyhozena do povětří, takže továrna nemohla po dlouhou dobu pracovat.

Jugoslávští pracující staví se proti politice militarisování. Když na příklad titovci začali zavádět militarismus do sportovních organizací a vyhlásili program vojenského výcviku obyvatelstva, začali lidé z těchto organizací hromadně vystupovat. To nemohou zatajit ani sami titovci. Podle sdělení záhřebského listu „Naprijed“ z 12. ledna 1951 měl chorvatský tělovýchovný svaz r. 1949 60.000 členů, kdežto v r. 1950, když se tam začal provádět vojenský výcvik, klesl počet členů na 28.000. S podobnými zjevy setkáváme se i v jiných sportovních organizacích. V lednu a únoru letošního roku provedli titovci novou čistku v armádě. Mnoho a mnoho vojenských osob bylo zatčeno, což nejlépe svědčí o smýšlení armády. V petrovaradinské pevnosti, poblíž Nového Sadu, je uvězněno přes 5 tisíc vojáků a důstojníků a v koncentračním táboře poblíž Sisaku přes 10.000. Mnohých kasáren se používá jako táborů pro vojenské trestance.

Vyskytuje se stále více případů, kde vojáci odmítají střílet do obyvatelstva. Mezi vojenskými osobami vzrůstá protitovská nálada. Příznačné jsou potíže, na něž narážejí úřady při získávání záložníků do aktivní služby. Z mnoha tisíc záložních poddůstojníků přešla do aktivní služby jen nepatrná část. Vojáci prohlásují, že nechtějí nikdy bojovat proti Sovětskému svazu a proti zemím lidové demokracie. Fakta svědčí o tom, že jugoslávské masy pracujících zesilují boj proti fašistickému režimu Titovu.

Podle čas. „Novoje Vremja“

Mezinárodní přehled „Pravdy“

PRAVDA z 25. 6. t. r. ve svém mezinárodním přehledu přinesla komentáře M. Marini- na o aktuálních mezinárodních otázkách. V komentáři, nade- psaném „Atlantický pakt v činnosti“, se m. j. praví:

Kdyby bylo třeba ještě další- ho potvrzení nesporné skuteč- nosti, že atlantický pakt je hlavní příčinou napjaté situace v Evropě, přerušení porad zástupců ministrů zahraničních věcí v Paříži třemi západními mocnostmi by to mohlo názor- ně ukázat.

Tyto porady se táhly 3. a půl měsíce. Jedině díky úsilovným snahám sovětské delegace by- ly vždy odstraněny slepé ulič- ky, které záměrně po celou do- bu způsobovali delegáti USA, Velké Britanie a Francie. Tím, že sovětská delegace nepřetr- žitě projevovala dobrou vůli, byly všechny otázky, na jejichž projednání v radě ministrů za- hraničních věcí naléhali zástupci USA, Velké Britanie a Francie, připojeny k dennímu pořadu.

Avšak západní mocnosti ne- jen že neprojevovaly dobrou vůli, dokonce zaujaly postoj, který svědčil o jejich snaze po- stavit Sovětský svaz do nerov- noprávného postavení. Odmítly dát na denní pořad otázku a- tlantického paktu a vojenských základů USA třeba jen jako nedohodnutou otázku. Bez projednání této otázky, která byla hlavní příčinou zhoršení vztahů mezi SSSR a třemi zá- padními mocnostmi, hlavní pří- činou napětí, které vzniklo v Evropě, svolání konference ra- dy ministrů zahraničních věcí nemá smysl.

Ve své notě ze dne 19. červ- na t. r. sovětská vláda proje- vila ochotu k tomu, aby který- koliv z paktů o vzájemné po- moci, jež uzavřel Sovětský svaz s Čínou, Polskem, ČSR, Maďar- skem, Rumunskem, Bulhar- skem, Finskem a konečně i s Francií a Anglií, byl projednán radou ministrů zahraničních věcí, jestliže si to západní moc- nosti budou přát.

Přesto vládní kruhy USA, Velké Britanie a Francie od- mítly všechny pokusy SSSR směřující k tomu, aby pařížské

porady zástupců ministrů za- hraničních věcí byly úspěšně ukončeny. Nakonec je přerušily. Učinily tak proto, že pro jejich plány se nehodí svolání rady ministrů zahraničních vě- cí, s nímž spojuje světové ve- řejné mínění naděje, že by as- poň poněkud zmenšilo trvající napětí v Evropě. Učinily tak i proto, že západní mocnosti, především USA, se bojí pro- jednání otázky atlantického paktu a amerických vojen- ských základů.

Pakty, jež uzavřel SSSR, ma- jí za účel upevnění míru a bez- pečnosti. Sovětští lidé se neo- bávají toho, že by kterýkoliv z těchto paktů se stal ještě jednou středem pozornosti ve- řejného mínění všech zemí. A- však atlantický pakt znamená vyvození vojenského agresivní- ho bloku. Tento blok je nástro- jem americké politiky a mezi- národních dobrodružství a je současně štábem pro urychle- nou přípravu nové světové vál- ky. Proto vládní kruhy USA a také vládní kruhy anglické a francouzské se bojí jako ohně veřejného projednání atlantic- kého paktu a amerických vo- jenských základů.

Nepřipustit oslabení napětí trvajícího v Evropě a naopak všemožně zesílit toto napětí, roznítit s novou silou válečnou hysterii a její pomocí upevnit vojenské posice USA v západo- evropských zemích — to je kal- kulace, která nakonec vedla k přerušení porad zástupců mi- nistrů zahraničních věcí. Nyní je naprosto jasné, že vládní kru- hy USA synchronisovaly se skončením francouzských pa- lamentárních voleb provede- ní nových dalekosáhlých opat- ření v celé západní Evropě.

Mezi nimi budí zvláště po- zornost nová dohoda o rozmís- tění západní Evropy. Podle slov Eisenhowerových tato do- hoda stanoví status branných sil účastníků atlantického pak- tu, které by mohly být přizvá- ny k tomu, aby sloužily na ú- zemí jiné členské země tohoto paktu. Týž Eisenhower přizná- vá, že nová dohoda mezi USA a západoevropskými členy a- tlantického paktu nemá v mí- rově době žádného preceden- tu. A skutečně jde tu přímo o

to, že vojenská klika USA pod pláštěm „branných sil atlan- tického paktu“ vnucuje nejen jednotlivým zemím, nýbrž i ce- lé západní Evropě jakýsi va- riant proslulého okupačního statutu, který je v platnosti v západním Německu.

Nebylo jistě náhodou, že a- merický zástupce ve výboru zástupců ministrů zahraničních věcí severoatlantického svazu Spofford charakterisoval tuto dohodu jako „důležité plnění systému severoatlantického sva- zu“. Tím přiznal, že nová „do- hoda“ přesahuje rámec norem a podmínek, které jsou stano- veny přímo atlantickým pak- tem.

Podle nové dohody vojska, jichž vrchním velitelem je Ei- senhower, mají mít možnost, jak to uvádí Spofford, volně se pohybovat z jedné země do druhé, podle rozkazu vrchního velitele. Tak tedy pro vojenské síly v západní Evropě neexis- tují žádné státní hranice. U- vnitř jednotlivých zemí byl zří- zen pro tato vojska přímo ex- teritoriální režim. Generál Ei- senhower již nyní si vede jako místodržitel pro celou západní Evropu.

V souvislosti s příjezdem Harrimana do Paříže byly tam zahájeny porady náčelníků štá- bů branných sil atlantického svazu a v Kodani porady ve- doucích misí pro provádění Marschallova plánu. Obě tyto porady mají za úkol uskutečnit „okupační statut“ západní E- vropy. Podle zpráv tisku na poradách jsou projednávány zejména tyto úkoly: rozmístě- ní amerických vojsk a rozšíře- ní vojenských základů, urych- lení remilitarisace a vytvoře- ní revanšistické armády v zá- padním Německu, zajištění ry- chlejšího tempa militarisace hospodářského života západní Evropy. Tak tedy ve skuteč- nosti atlantický pakt vypadá. Uvedená fakta svědčí o tom, že vládní kruhy USA a jejich partneri zesilují svou agresivní politiku, směřující k přípravě a rozpoutání nové světové vál- ky. Mezinárodní situace nabá- dá mírumilovné národy k to- mu, aby zvýšily svou bdělost a aby vedly ještě energičtější a vytrvalejší boj za mír.

Věda po americku

Bandita, který zavraždí svou oběť chirurgickým nožem, nestává se proto chirurgem. Lidé, kteří k přípravě zločinů proti lidstvu používají laboratorních pokusů a matematických výpočtů, nepřestávají být proto válečnými zločinci. „Profesoři“, kteří propagují válečnou agresi a vyzývají k hromadnému vyhlazování lidí, nepřestávají být nejhoršími nepřáteli lidstva jen proto, že zastírají krvavé záměry imperialistů „vědeckými důvody“. Jedni i druhí jsou zločinnými pomocníky podněcovatelů nové války.

Americký profesor L. Aysali žije ve Filadelfii. Nevyrábí ani atomové bomby, ani cholerové bakterie. Je profesorem antropologie na pensylvánské universitě, avšak jeho „antropologie“ slouží zájmům amerických imperialistů. Nedávno uveřejnil článek, pod názvem „Evoluční paradox“, v němž se obírá námětem, který je dnes v USA módní a ožehavý, totiž námětem, kdy vyhyne lidstvo. Schovává se za „vědeckou objektivitu“, oceňuje a posuzuje různé možnosti zániku lidstva. Z archivu amerických zpátečnických biologů vytáhl lživě-
decký „zákon Koppův“, podle něhož nejvyvinutější organický druh projevuje nejmenší životaschopnost při radikální změně prostředí. Reakcionářský ráz tohoto pseudozákona, který „dokazuje“ škodlivost vývoje, je zřejmý. Aysali potřeboval tohoto zákona k tomu, aby ujistil své čtenáře, že člověk, jakožto nejvyvinutější bytost je první ze všech odsouzen k zániku. Utěšuje však americké lidožrouty tvrzením, že lidský rod se sotva dočká své „přirozené“ smrti a že zanikne mnohem dříve následkem vyhubení za atomové války. Ani jediným slovem neodsuzuje americké imperialisty a „učence“, kteří vychvalují a zhotovují atomové bomby. Nevyslovuje ani sebe-
menší soucit s lidovými masami, které se dožadují toho, aby atomové zbraně byly zakázány a zničeny. Naproti tomu filadelfského „učence“ znepokojuje, že atomová zbraň není radikál-

ním prostředkem k vyhubení celého lidstva. Poněvadž lidé jsou rozšířeni po celé zeměkouli, je podle Aysaliho velmi málo pravděpodobné, že atomovou válkou bude lidský rod vyhuben úplně.

Leo Chilard není antropologem, nýbrž biofysikem. Avšak patrně náleží k těmž lidožroutskému kmenu jako Aysali. Tento diplomovaný kanibal vypracoval nedávno fantastický projekt vodíkové superbomby o váze 10.000 tun, kterážto bomba může vydat takové množství radioaktivního prachu, které by stačilo k otrávení celého zemského ovzduší a k vyhubení všeho lidstva.

Kolega Mr. Chilarda na chicagské universitě James Arnold uveřejnil obsáhlou „kritiku“ Chilardova projektu. Arnolda nikterak netrápí nelidský záměr Chilardův a barbar-
ský ráz jeho „vědecké činnosti“. Má dvě hlavní námitky proti Chilardovu projektu: 1. uvedený projekt je neuskutečnitelný a 2. i kdyby bylo možno jej uskutečnit, nedosáhl by svého cíle, t. j. neměl by vzápětí úplné vyhlazení lidstva, ježto radioaktivní prach, jak konstatuje tento „učenec“, nemůže se rovnoměrně rozptýlit kolem celého zemského povrchu.

„Vědeckou diskusi zakončuje James Arnold těmito slovy: „Skoro s jistotou lze říci, že zbraň uvedeného typu nemůže úplně vyhladit lidský rod. Avšak je možné, že převážná většina lidstva může být takovýmto způsobem vyhubena.“

Zatím co Aysali zkoumá, kdy lidstvo vyhyne a Chilard s Arnoldem se hádají o to, jak je nejlépe vyhladit, vypočítává Bruno Harms, kolik lidí je nutno zničit v první řadě. Dr. Bruno Harms nežije ani ve Filadelfii, ani v Chicagu, nýbrž v západním Berlíně. Je prezidentem Institutu Roberta Kocha. Tento institut je sice německý, avšak „věda“ je v něm americká. Dr. Harms nejvíce znepokojuje, že je na zemi . . . příliš mnoho lidí. „Vědecký“ obor Harmsův lze nejpřesněji definovat jako „lidožroutské účetnictví“. Neúnavně vypočítává „bilanci obyvatelstva“, pouka-

zuje na „nebezpečné“ zvětšení počtu lidí za posledních sto let a na úměrně zmenšenou plochu půdy připadající na jednoho člověka. Tento německý učenec dochází k opravdu americkému závěru, že tři z každých pěti lidí jsou na světě „zbyteční“.

Bruno Harms je nepostradatelným theoretikem pro pana Adenauera a patrně zaujme důstojné místo ve štábním účetnictví generála Eisenhowera. Ostatně z amerického „obchodnického“ hlediska vypadají výpočty dr. Harmse poněkud „akademicky“. Washingtonští lupiči vytyčují americké „věde“ úkoly konkrétnější. Zejména je zajímavá praktická otázka, jejíž řešení je velmi důležité pro generála Eisenhowera, totiž otázka, jaký druh potravy pro děla je nejlepší. Této otázce věnuje americký „populárně vědecký“ časopis „Science News Letters“ velkou pozornost. V únorovém čísle letošního ročníku je uveřejněn článek pod názvem „Nejlepší věk pro boj“. Časopis se táže „v jakém věku možno posílat děti do boje“, podotýká, že nikdo neví, hodí-li se pro boj hoch v 18 letech nebo je-li pro boj dostatečně zralý už v 17 letech, či zda 12 nebo 25 let je nejlepším minimálním věkem.

Je to zřejmě důležitá otázka, poněvadž bývalý rektor kolumbijské university generál Eisenhower musí rozhodnout, zda je „z vědeckého hlediska“ možno doplňovat severoatlantické divise 12letými dětmi, když dospělí lidé nechtějí bojovat. Autor uvedeného článku sděluje, že američtí „vědci“ studují tuto otázku na rozsáhlém experimentálním základě a že se nedávno z Koreje vrátila zvláštní „výzkumná brigáda“, která se tímto „problémem zabývala“.

Hle, kam přivedlo americkou „vědu“ sloužení dolaru! Imperialističtí gangsteři stále více přeměňují „vědce“, kteří se jim zaprodali na diplomované katy a jejich laboratoře v laboratoře smrti. Americká „pedagogika“, „studující“ bojové vlastnosti 12letých dětí, věnuje velikou pozornost otázkám týkajícím se výchovy budoucích mezinárodních lupičů.

Podle čas. „Nauka i žizň“

Po přerušení pařížských porad

Přerušení pařížských porad o denním pořadu konference ministrů zahraničních věcí čtyř mocností vyvolalo v demokratické veřejnosti hlubokou nespokojenost. Buržoasní tisk je nucen přiznat, že lidové masy v kapitalistických zemích jsou zklamány tím, že jejich naděje na zmírnění napětí v mezinárodní situaci byly západními mocnostmi zmařeny.

Sovětská vláda, která navrhla svolání rady ministrů zahraničních věcí, v průběhu pařížských porad projevila krajně dobrou vůli. Přes všechny snahy reakční propagandy prostí lidé jsou si dobře vědomi toho, že odpovědnost za přerušení pařížských porad plně padá na západní mocnosti a vidí v tomto jejich kroku důkaz toho, že vlády USA, Velké Britannie a Francie si nepřejí projednávat důležité otázky k upevnění míru v Evropě a tudíž i vyřešit sporné otázky mírovými prostředky.

V minulém týdnu anglický týdeník „Observer“ napsal, že lidé v Anglii a ve Francii mají podezření, že jejich vlády odmítly jednat s Ruskem, protože si nepřejí vůbec žádné dohody.

Vlády USA, Velké Britannie a Francie zesilují své tempo při uskutečňování plánů směřujících k vytvoření vojenského spojení se západoněmeckými revanšisty a ke včlenění západního Německa do útočné-

ho severoatlantického bloku. Jak je známo, americký vrchní komisař v západním Německu Mac Cloy odejel do Washingtonu s plánem na vytvoření západoněmecké armády ještě před přerušením porad čtyř zástupců zahraničních ministrů v Paříži. Nyní americký a západoněmecký tisk oznámil, že plán Mac Cloyův, který společně vypracovali američtí a hitlerovští generálové, je přijat a že počet západoněmecké armády byl pro první dobu stanoven na 250.000 mužů. Tato armáda bude mít samostatné divize v čele s německými generály a bude vybavena tanky, těžkým dělostřelectvem a 6.000 letadly. Zvláštní Trumanův poradce Harri-man, kterého anglický list „Daily Mail“ označil za amerického „vrchního velitele pro operace ve studené válce“, podnikl nyní novou cestu do Evropy. Jeho cesta má za účel, podobně jako předcházející cesty amerických generálů Bradleye, Colinse a Vandenberg, zesílení vojenských příprav v západní Evropě v rámci agresivního atlantického paktu.

Protože američtí imperialisté pobízejí ke spěchu své západoevropské partnery v jejich útočných přípravách, bojí se veřejného projednávání otázky atlantického paktu. Tím, že zamítli, aby tato otázka byla položena do denního pořadu konference ministrů zahraničních vě-

cí čtyř mocností, byl jen jako nedohodnutá otázka, znemožnili svolání rady zahraničních ministrů.

Celý průběh pařížských porad ukázal, že vlády tří západních mocností nechtějí připustit jakoukoli možnost zlepšení vztahu se Sovětským svazem a že se takové možnosti přímo bojí, protože by mařila jejich útočnou politiku.

Po přerušení pařížských porad reakční tisk vyzývá k zesílení závodění ve zbrojení a provedení různých opatření v rámci atlantického paktu. List „New York Times“ zdůraznil, že nyní nadešel pro země atlantického paktu čas, aby urychlily uskutečňování svého politického a vojenského programu.

Toto otevřené psaní amerického tisku znovu dokazuje, proč západní mocnosti přerušily pařížské rady. Vlády USA, Velké Britannie a Francie vedou politiku směřující nikoliv k oslabení napětí situace v Evropě, nýbrž k jejímu zostření.

Politika západních mocností, opírající se o atlantický pakt, je politikou příprav k agresi proti Sovětskému svazu a zemím lidové demokracie. Důsledný boj za mír, který vyznačoval postoj sovětské delegace v pařížských poradách, je plně chápán a podporován všemi mírumilovnými národy.

Podle čas. „Izvestija“

Nový záchvat válečné hysterie v USA

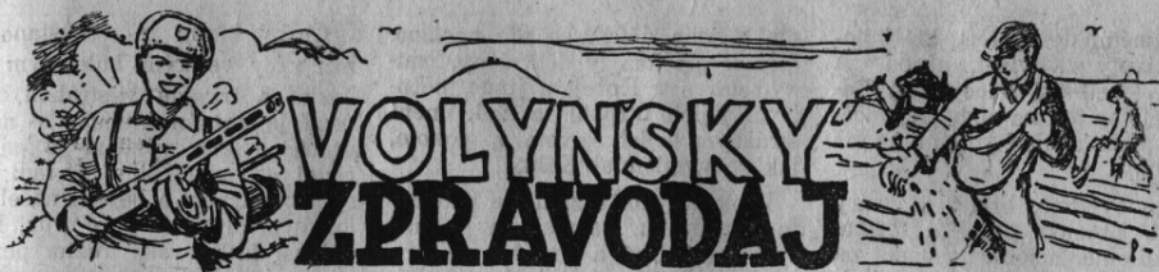
Válečná hysterie je již dávno hlavním propagačním prostředkem amerických vládních kruhů. Americké časopisy a rozhlas jsou stále plny lží a pomluv o Sovětském svazu. Není jediného projevu představitelů amerických vládních kruhů, který by postrádal nepřátelské výmysly o SSSR.

Válečná hysterie v USA nabývá zpravidla síly tehdy, když vládní kruhy potřebují odvrátit pozornost americké veřejnosti od svých zahraničně-politických nezdarů a vnitropolitických potíží.

Přes reptání prostých Američanů americká vláda žádá stále

nové úvěry na vojenské účely a stále zvyšuje daně. Nedávno Truman předložil kongresu program „vojenské pomoci“, americkým satelitům v atlantickém paktu, jehož provedení vyžaduje 8 a půl miliardy dolarů. Pro nový rozpočtový rok, počínající 1. červencem, vláda USA požádala o 60 miliard dolarů na vojenské účely a ministr obrany Marshall žádá kongres o další dodatkový úvěr ve výši 6,5 miliard na vojenské stavby a především na budování nových válečných základů USA za hranicemi. Nedávno kongres projednával návrh, jímž se daně zvyšovaly na 10 miliard do-

larů. Nyní Truman předložil kongresu nový návrh zákona, jímž se zvyšují daně o 7,2 miliard dolarů. K těmto faktům nutno ještě dodat zavedení všeobecné vojenské povinnosti, které bylo ohlášeno před několika dny. Všechny pomluvy šířené americkými státníky o „sovětské agresi“ jsou v úplném rozporu s fakty. Fakta ukazují, že SSSR hájí věc míru a provádí politiku mezinárodní spolupráce. Sovětský svaz nikoho neohrožuje a neutvořil proti USA seskupení států, jak to učinily USA seskupením států v rámci atlantického paktu proti Sovětskému svazu.

Zprávy svazu

Splátky za rodinné domky

Svaz Čechů z Volyně zaslal ministerstvu vnitra v Praze tuto žádost:

„Mnohým reemigrantům z Volyně (SSSR) byly přiděleny v pohraničí bývalým OÚ a FNO rodinné domky podle vládního nařízení č. 163/1947 Sb. o přidělu konfiskovaných rodinných domků.

Velmi často se stávalo, že reemigranti po zaplacení 10% přejímací ceny a výloh řízení (podle odst. 1/§19) byli zástupci FNO vyzváni, aby na zbytek přejímací ceny podle shora uvedeného odstavce, sjednali úvěr u peněžních ústavů k tomu oprávněných. O tom, že by mohli žádat podle odstavce 4/ téhož § a vládního nařízení k zaplacení přejímací ceny lhůtu až do převodu majetku, zanechaného v SSSR, informováni nebyli, resp. o této možnosti nevěděli.

Nyní jsou v takové situaci, že za úvěr u peněžních ústavů musí platit 2,5% úroky, kdežto za zanechané v SSSR majetky dosud žádnou náhradu nedostali.

Obracíme se proto na ministerstvo vnitra se žádostí, aby reemigrantům z Volyně byl povolen odklad splátek úvěrů, učiněných na koupi rodinných domků v pohraničí a rovněž aby byli osvobozeni od povinnosti platit z dlužných částek úroky, a to do doby, kdy obdrží náhradu za majetek zanechaný na Volyni dle příslušné mezinárodní dohody (resp. aby za ně jak úroky, tak splátky platil stát).

Jsmě přesvědčeni, že ministerstvo vnitra uzná důvody této žádosti a zaujme k ní kladné stanovisko.“

Převody nemovitostí na reemigranty - dotaz na poplatkovou povinnost a na výlohy přidělovaného zařízení

Ministerstvo financí sděluje k našemu dopisu ze dne 11. ledna 1951, že není zákonného ustanovení, podle něhož by příslušelo osvobození od převodního poplatku pro převody zemědělských usedlostí na reemigranty z Volyně ne-

bo na majitele osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., jsou-li převody provedeny kupní nebo postupní smlouvou. Poplatkové osvobození pro takové převody nepříslušelo však ani za účinnosti zákona č. 181/1947 Sb.

Zmocnění podle § 3 zákona č. 181/1947 Sb. povolovat za podmínek tam stanovených poplatkové úlevy pro přistěhovalce nebo příslušníky jiných skupin osob, které utrpěly újmu ve svých majetkových nebo výdělkových poměrech v souvislosti s válečnými událostmi, nelze po 30. červnu 1950 použít, poněvadž tímto dnem zákon č. 181/1947 Sb. pozbyl účinnosti (§ 5 tohoto zákona ve znění čl. I vl. nařiz. č. 164/1949 Sb.).

Likvidace agendy Fondu národní obnovy

Podle zákona č. 182/1950 Sb. zrušuje se dnem 1. července 1951 Fond národní obnovy v Praze. Po tomto dni vyřizují věci spadající do působnosti Fondu národní obnovy z největší části krajské nebo okresní národní výbory, zbývající práce které nebylo možno přenést na lidovou správu, dokončí oddělení pro věci likvidační v ministerstvu financí, Praha III, Malostranské náměstí čp. 2.

Krajské národní výbory vyřizují hlavně všechny záležitosti průmyslových a živnostenských podniků, které byly konfiskovány do 30. června 1951, zejména těch podniků, které byly již přiděleny. Likvidaci těchto podniků provádějí však souhrnné likvidační správy. Krajské národní výbory udělují ve všech případech souhlas ke zcizení, k zatížení nebo k

pronájmu živnostenského podniku, upravují přejímací cenu, zvláště v případech, kde přidělec podniku přechází do národního nebo komunistického podniku nebo do lidového družstva, stanoví náhradu při odnětí nebo vzdání se podniku, dokončují přiděl nemovitostí, zejména rodinných domků, vykonávají a vyřizují také veškeré záležitosti týkající se rodinných domků již přidělených, zejména stanoví náhrady při odnětí nebo vzdání se rodinného domku. O souhlasu ke zcizení, zatížení nebo pronájmu nemovitosti (rodinného domku) rozhodují však okresní národní výbory. Krajské národní výbory vyřizují také všechny věci týkající se bytových zařízení, prodaných v t. zv. akci A.

Okresním národním výborům je především svěřen po 30. červnu 1951 prodej veškerých nemovitostí, dále podniků, které byly konfiskovány po 30. červnu 1951. Přidělci budou u nich žádat o souhlas ke zcizení, zatížení anebo pronájmu nemovitostí, zvláště rodinných domků. O souhlas k pronájmu nutno ovšem žádat jen v tom případě, pronajímá-li se celá přidělená nemovitost (rodinný domek) a nikoliv jen jednotlivý byt. Zbývající záležitosti fondovní, zejména účtování a sledování zaplacení přejímacích cen za konfiskovaný majetek (movitý, nemovitý i podniky), přidělený do 30. června 1951 (s výjimkou prodejních cen za bytová zařízení, prodaná v t. zv. akci A), věci občansko-právní vyřizuje až na další Oddělení pro věci likvidační v ministerstvu financí, které provádí likvidaci Fondu národní obnovy.

Odhalení pamětní desky obětem Českého Malína v Žatci

V neděli 15. července t. r. vzpomněli volyňští krajané v Žatci osmého výročí vyvraždění a vypálení Českého Malína na Volyni. Po sv. liturgii v pravoslavném chrámu v Žatci, kterou sloužil d. o. prot. Jiří Hofman, byla odhalena a posvěcena pamětní deska obětem

Českého Malína, která je umístěna v zahradě u pravoslavného chrámu v Žatci. U pamětní desky byla sloužena panychida za umučené v Českém Malíně. D. o. prot. Jiří Hofman měl pak tento projev:

„Je pradávným a staletými posvěceným zvykem stavět pomníky a

nebo pamětní desky těm, kteří položili životy za vlast, národ, za lepší a šťastnější budoucnost lidstva. Děje se tak na znamení vděčnosti a naší zbožné, pietní na ně vzpomínky.

I dnes světlíme, bratři a sestry volynští, prostou pamětní desku, jako viditelné, hmotné znamení na hrdiny-mučedníky krásné, pokojné obce Českého Malína, kteří, jak hlásá nápis na této desce, padli v obět fašistickému teroru dne 13. července 1943 a kterou chceme zachovati stále živou a čerstvou vzpomínku.

Co nám připomíná tato pamětní deska?

Především budí bolestné vzpomínky na hrozné válečné události z minulé světové války. Mluví o hrůzách před smrtí, prolitých slzách a prolité krvi 374 Čechů, včetně žen a dětí z Českého Malína, kteří byli barbarsky vyvražďeni. Mluví o vypálení a zkáze pokrokové a uvědomělé české obce, která se stala jednou z největších obžalob brutálního fašistického násilí na bezbranném a pokojném obyvatelstvu.

Tato pamětní deska nám bolestně hlásá a připomíná všechno, co nepatrný zbytek zachráněných občanů Českého Malína ztratil. Vyzývá smutné vzpomínky na prozřité rodinné štěstí, po boku nejdražších a násilné rozloučení před smrtí, které již dnes si dovedeme těžko představit.

Tato pamětní deska jest však také všem nám, zvláště v době přítomné, výstrahou, kdy podněcovatelé nové světové války na západě, chtěli by našemu pokojnému a s budovatelským úsilím na výstavbě své vlasti pracujícímu lidu připravit tisíce nových Českých Malínů a Lidic se všemi hrůzami, krví, nárkem a pláčem žen a nevinných dětí, všemi válečnými útrapami.

Proto náš lid a lidé na celém světě, kteří na sobě zakusili všechny průvodní hrůzy války, tak živelně se postavili do tábora míru a volají v úzkosti své duše k Bohu: „Rozptyl, Hospodine, lidi žádostivé válek!“ (žalm 68, 31.) A svou prosbou probouzí, spojují a svolávají všechny ty, jimž mír a pokoj je nejdrahocennějším pokladem a statkem, aby se postavili na stranu Boží, stranu míru a pokoje.

Vždy byli lidé žádostiví válek. Avšak každý, kdo dnes chce válku a nechce pokojné vyřešení problémů světa, myslí bláhově, že válka půjde na účet druhých, je-

mu a jeho dětem se nic nestane. Neví při tom ty děti, ženy, matky, starce v Koreji a jinde, neboli je jejich utrpení a žal, není strážným jejich života a pokoje, jak se vymlouval Kain.

Proto kdykoliv zajdeme k tomu-to památníku, zamysleme se nad velikostí obětí a vznešeným příkladem, který nám dali mučedníci Českého Malína svou hrdinnou smrtí, abychom i my, následující jejich příkladu, učili se statečnosti obětovat svůj život pro blaho svých bližních, pro blaho a štěstí svých dětí a své vlasti, za mír ve světě, který je jediným předpokladem radostné a šťastné budoucnosti bez obav z válečných hrůz a opakované tragedie malínských.

Mučedníci Českého Malína padli na poli cti a slávy, jak jim kázala láska k vlasti. Budme věrni jejich odkazu a zachovejme jim po věky nehynoucí památku.

Po projevu pravoslavného faráře v Žatci, d. o. Jiřího Hofmana promluvil předseda Svazu Čechů z Volyně red. Jaroslav Chudoba.

Drazí přátelé!

Po osmé vzpomínáme letos výročí tragedie Českého Malína na Volyni. A jako každoročně, skláníme se i dnes před světlou památkou malínských mučedníků s projevem naší úcty, vděčnosti a lásky.

Dnešní vzpomínka na Malín je spojena s odhalením a posvěcením pamětní desky, kterou nechali po svém návratu do vlasti zhotovit pozůstalí z Českého Malína — příslušníci čes. zahraniční armády ze SSSR a která byla původně určena k postavení na místě, kde stávala jejich rodná obec. Poněvadž ale otázka náležitého uctění památek obětí nacistického teroru v Českém Malíně není jen věcí pozůstalých, nýbrž věcí celé naší krajské veřejnosti, Svaz Čechů z Volyně za laskavé spolupráce a plného pochopení pravoslavné církve v Žatci uskutečnil postavení této desky na místě, které vyhovuje svým pietním rázům a současně skýtá záruku, že účel, k němuž je tato pamětní deska určena, bude zde dobře splněn.

Proč vzpomínáme a budeme vzpomínat 13. července 1943 — osudného dne, kdy zlotřilé hordy fašistických lupičů a vrahů zničily kvetoucí českou obec na Volyni? Proč ožívujeme v naší paměti hrůzné obrazy dávno minulé doby. Proč nemůžeme, nechceme a nesmíme zapomenout?

Český Malín je a zůstane pro nás vždy velikým, bolestným poučením a trvalou výstrahou. Jeho osud je zapsán hluboko v našich srdcích. Jeho význam je celonárodní a vedle Lidic se řadí jako symbol utrpení a bolesti našeho lidu, symbol neštěstí a hrůz, které přinesl hitlerovský režim porobeným národům. Proto Svaz Čechů z Volyně, za plné podpory naší lidové správy, vybuduje v Žatci, středisku volynské reemigrace, důstojný pomník zahynulým v Českém Malíně, těm, kteří padli ve velikém zápase druhé světové války a své životy položili na oltář vlasti, vykupujiče její svobodu a šťastný život v míru.

Naši povinnosti pak je, nejen s pietou vzpomínat, ale pevně stát na strážní odkazu, tak draze vykopeného i krví malínských mučedníků. Naši povinnosti je uvědomovat si nepodjaté přičiny, které vedly k tomu, že mohlo dojít nejen k Českému Malínu, ale i k celé nespočetné řadě zločinů, napáchaných za minulé války. Naši povinnosti je všemi silami pracovat k tomu, aby se již nikdy a nikde neopakovaly takové hrůzy, jako v Českém Malíně.

Jen osm krátkých let dělí nás od doby, v níž se stal malínský zločin proti lidskosti. Teprve před šesti lety přestala dunět děla. Nestáli jsme si plně uvědomit, neřku-li využít, všech radostných možností tvůrčí práce, nevychutnali jsme plodů vytoužené svobody a míru. A znovu duní děla, hřmí bombardéry, ječí na poplach sirény, explodují pumy a náboje, hoří města a vesnice, umírají tisíce lidí na bojištích.

Z daleké a přec nám tak blízké Koreje, strádající a trpící nevýslovná muka, prožívající všechno to veliké utrpení, které přináší válka — k nám dolétá výstražný hlas: „Lidé bděte!“

Toto varování nesmí být podceňováno. Ani na chvíli nesmíme zapomínat, že existují dosud temné síly imperialistických dědiců Hitlerových, kteří sní o světovládě i za cenu milionů lidských životů, i za cenu nesmírného zničení výsledků lidského snažení a práce, kultury a štěstí. Za cenu stovek a tisíců Českých Malínů a Lidic.

Světlá památka malínských mučedníků nás proto zavazuje zvláště nyní ke zvýšenému úsilí o zachování míru, k vypětí všech našich sil v práci pro blaho naše i všeho lidu.

Na Moravě jako kdysi na Volyni

Brzy po reemigraci, ještě v roce 1947 stává se jedním z hlavních bodů programu Svazu Čechů z Volyně kulturní činnost. Bylo správně odhadnuto, že touto cestou — písní a tancem — lze krajanů nejlíp povzbudit a posílit v jejich těžkostech při zakládání své existence ve vlasti. A od té doby se datuje založení prvního souboru SČzV a první vystoupení a zájezdy mezi krajanů. Po zániku prvního souboru, souboru mistra Vladimíra Libovického, vznikl nový mládežnický soubor, po něm soubor prof. Berzovského, nyní pěvecký sbor volyňských Čechů a konečně byly utvořeny i četné soubory volyňských Čechů mimo Žatec, jako „Volyň“ v Suchdole n. O., „Šumavan“ na Horšovskotýnsku, „Žitomír“ na Jáchymovsku a „Moravan“ v Mohelnici. Všechny tyto soubory měly jeden společný úkol: propagovat slovanské lidové umění, povzbuzovat krajanů a ukázat kulturní vyspělost naší krajanské větve. Jak se tohoto úkolu soubory zhostily, svědčí četná jména měst a obcí, kde předváděly svůj program jako Žatec, Aš, Lanškroun, Mohelnice, Suchdol n. O., Květín, Uničov, Nový Malín, Šumperk, Sternberk, Horšovský Týn, Meclov, Jáchymov, Karlovy Vary, Ústí n. L., Podbořany, Praha, Přerov, Pardubice, Zábřeh, Nové Sedlo, Velemyšleves, Měcholupy, Počeradky, Dobříčany a j. Svědčí o tom rovněž tři olympiady lidového umění a tvorby volyň. Čechů, pořádané v r. 1948, 1949 a 1950, které měly velký příznivý ohlas v celé veřejnosti. A svědčí o tom i jména obcí Loděnice a Olbramovice na jižní Moravě v kraji Brněnském, které se v tomto měsíci připojily k řadě předcházejících.

Na jižní Moravě žije rovněž značný počet krajanů - volyňských Čechů. Dosavadní zájezdy na Moravu konaly se jen do severní části. Bylo proto rozhodnuto uspořádat zájezd na jih, k Brnu. Sváteční dny, 6.-8. července t. r. umožnily tento zájezd realizovat. V důsledku časové omezenosti nebylo mož-

Jan Pospíšil

Vlast volá

Na lánech polí a v továrnách
radostné práce zpěv mohutný zní,
a žije v našich jen vzpomínkách
minulost, která dnes už nebolí.
Vlast volá nás, slyš její hlas,
to k jasným zítřkům duní krok,
vlast volá nás, teď přišel čas,
od meče k pluhu vrátit se zas.

Ostrůvek malý v prostřed ruských rovin,
kde zněla česká píseň, česká řeč,
to naše Volyň, naše česká Volyň,
kde pro vlast zdvih' se český meč.

Kdys v našem dětství, jak pohádka drahá
za večerů zněl dědův tichý hlas:
„Je kdesi v dáli stověžatá Praha,
je krásná zem, je naše vlast.“

A přišla chvíle, v krvi a přes hroby
my našli cestu v pravý domov náš;
na prahu velké rodící se doby
chcem jemu státi věrnou stráž.

Na lánech polí a v továrnách
radostné práce zpěv mohutný zní,
a žije v našich jen vzpomínkách
minulost, která dnes už nebolí.
Vlast volá nás, slyš její hlas,
to k jasným zítřkům duní krok,
vlast volá nás, teď přišel čas
od meče k pluhu vrátit se zas.

né zajet ke krajanům na Znojmsku a Mikulovsku, jak bylo původně plánováno, ale byla navštívena hlavní krajanská střediska v okrese moravskokrumlovském.

Je těžké vyličit všechnu tu radost z krajanského setkání v těch dnech. Bylo kdysi správně řečeno, že každý z nás, Volyňských, má v sobě něco z duše Rusa, Ukrajince a Poláka. A v tom, co jsme si s sebou v Volyně od těchto slovanských bratrů přivezli, v tom je i pověstná slovanská pohostinnost, s níž se jen velmi zřídka setkáváme dnes doma, ve vlasti, ale která v tak velké míře se projevila u krajanů v Loděnicích a Olbramovicích na Moravskokrumlovsku.

Chyběla už jen asi hodina do

půlnoci dne 6. července t. r., když autobus s účinkujícími dorazil do Loděnic. Krajané v Loděnicích i účinkující žijí v napjatém očekávání. Dveře autobusu se otevírají a již tu jsou krajané z Loděnic, kteří si odvádějí účinkující do svých domovů. Hned první setkání, první stisk ruky, láme ledu chladného očekávání a rozehrívá srdce domácích i hostů teplem krajanského přátelství. A druhý den už je každý jako doma; vždýť se tu setkali staří známí, příbuzní, jinde zase spolu-bojovníci z fronty, kamarádi z bojů. Velké jest naše krajanské přátelství, které nás stále spojuje v jednu rodinu! Velké, čisté a silné, neboť vytrysklo z upřímných duší a ukováno je společným tvrdým osudem.

Od 15. hodin začíná vystoupení. Již hodinu před tím v sále vyhrává kapela krajana Josefa Šobka z Loděnic. Místnost obecního kina je naplněna krajanů a místními občany. Opona se otevírá a na jevišti se střídají sborové zpěvy, tanec, humor a zpěvy sólové. Zdá se, že obecenstvo by poslouchalo a tleskalo do nekonečna, ale před účinkujícími je ještě vystoupení v Olbramovicích. Potlesk na znamení spokojenosti obecenstva uzavírá zdařilé Slovanské odpoledne v Loděnicích.

A krátce na to účinkující se loučí s krajanů-hostiteli a nastupují cestu do Olbramovic. V Olbramovicích se vše opakuje: radostné a pohostinské přijetí u krajanů, shledání známých, přátel a spolubojovníků.

A což teprve vystoupení! Sál je doslova nabit. Přišli krajané z místa i okolí. Překvapuje jen malá návštěva místních občanů, zejména těch, jež stojí v čele obce — členů MNV. Jak naproti tomu mile působí přítomnost okresního osvětového inspektora Tálského z Moravského Krumlova.

Před oponu vychází krajan Vlad. Hybler, jednatel odbočky SČZV, který v osobě ústředního tajemníka SČZV Náglá vítá členy souboru ze Žatce. A po proslovu taj. Náglá otevírá se opona a pěvecký sbor volyňských Čechů ze Žatce zahajuje pořad budovatelským pochodem volyňských Čechů „Vlast volá“ od mladého krajana Jendy Pospíšila. A krátce na to zpěv je znovu vystřídán tancem. Člen baletního sboru Krajského oblastního divadla v Plzni Jiří Šulženko tančí „Kamarinsku“. Obecenstvo odměňuje jednotlivé výkony! A stejně uchvacuje Mik. Michajluk basovým přednesem ruských písní, či mladistvá Žana Zárybnická důstojným tancem „Bojaryšna“. A bouři smíchu, jakož i poučení, jak nemáme bezmyšlenkovitě přejímat do našeho tance a lidového umění vůbec to, co je našemu národnímu charakteru cizí, vyvolává parodie na český nár. tanec „Strašák“, kterou tančí členové souboru Jiř. Špačková a Ji-

ří Somol. Pochodem I. čs. arm. sboru v SSSR „Směr Praha“ byl pořad zakončen. Krajan Hybler děkuje účinkujícím a obecenstvo nešetří potleskem na znamení spokojenosti.

Časné ráno v neděli 8. července autobusová výprava účinkujících odjíždí zpět do Žatce. Slova díků a loučení... Loučení krajanů, nyní již i nových známých a přátel. A stejně při loučení s krajanů v Olbramovicích jako v Loděnicích, mimořádek proleti pod prožítými radostnými dojmy hlavou myšlenka: „Jako kdysi na Volyni!“

A než zazní poslední „na shledanou“, patří všem, kteří se o zdar těchto vystoupení v Loděnicích a Olbramovicích zasloužili, srdečný dík. Patří odbočce SČZV v Loděnicích,

především předsedovi Josefu Šebkovi a členům výboru odbočky, odbočce SČZV v Olbramovicích, bratřím Vorlovým, kraj. Vlad. Hyblerovi, kraj. Volejníkovi a jiným členům výboru, patří srdečný dík všem krajanům v Loděnicích a Olbramovicích, kteří poskytli účinkujícím pohostinství a v neposlední řadě patří srdečný dík všem účinkujícím: M. Michajlukovi, který obětavě vystoupil ze souborem pohostinsky, sólistům Šulženkově, Zárybnické, Špačkové, Somolovi, mladému nadějnému klaviristovi Miroslavu Židlickému, který dovedně a obětavě doprovázel všechna sólová čísla a všem členům pěveckého sboru volyňských Čechů ze Žatce.

Dobrá věc se podařila!

FOND PRO VYBUDOVÁNÍ POMNÍKU OBĚTEM ČESKÉHO MALÍNA

Na fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci přispěli svými dary tyto krajané: (číslo značí Kčs)

Antonín Dědek, Malměřice, 100, Jiří Syrovátka, Malá Černoc, 100, Antonín Bečvář, Zderaz 150, Petr Juchym, Beroun, 200, Petr Čikyl, Třeskonice, 50, Josef Kimpl, Hluboká, 100, Josef Pánek, Háklovy Dvory, 200, Olga Janovská, Moravěves 200, Josef Kunc, M. Teplá, 200, Sbor starších pravoslavné církve v Táboře, 100, V. Houška, Brod, 100, Bohumil Marek, Chomutov, 150, Robert Beneš, Velká Kraš, 200, Karel Andrš, Oldřichov, 150, Josef Příbyl, Vršany, 150, Vladimír Danda, Dlouhá, 150, Marie Poustická, Litoměřice 50, Theodosij Naumenko, Chomutov, Miloslav Šustr, Matějovice, 50, Marie Vaňková, Sitiny, 100, Josef Tochor, Horní Krásno, 150, Vladimír Kracík, Podlesí, 200, Vladimír Rys, Deštnice, 50, Anna Kolrábová, Liběšice, 150, Jaroslav Lešák, Měcholupy, 100, A. Sklenář, Bečov u Mostu, 200, Antonín Souček, Nové Město p. Smrkem, 50, Jaroslav Ludvík, Velké Albrechtovice, 150, Antonín Klosse, Zderaz, 50, Václav Jandourek, Ludvíkov, 100, Jaroslav Janík, Praha, 100, Josef Václavík, Hakov, 100, Josef Boháček, Ustěk, 200, Jan Kolačovi, Sedlec, 50, Naďa Čížková, Tisá, 100, Antonín Horník, Mrázov, 300, O. Šlanhofová, Slavonín, 100, Jaroslav Loukota, Kunín, 500, V. Herišer, Čermná, 100, Josef Pfler,

ger, Ploskovice, 200, Marie Mendlíková, Rožmitál, 100, Vladimír Dufek, Loděnice, 200, Josef Diviš, Novosedelská Huť, 100, Václav Kohout, Biletín, 100, Josef Koubek, Koelřov, 100, Antonín Pavlík, Sýrovice, 50, Emil Babák, Sedm Dvorů, 150, Alexandr Glajch, Žatec, 100, Josef Langr, Muckov, 50, Josef Husák, Vyškov, 500, Vladimír Mihal, Přechápy, 200, František Dlouhý, Mlýnec, 100, Viktor Mangoltová, Nový Malín, 100, Josef Dražan, Tisová, 100, Anna Oberajtřová, 200, Václav Albl, Ohnišovice, 150, Václav Růta, Albrechtice, 300, Miloslav Kubín, Hrozová, 300, Josef Řehák, Strachotín, 200, Marie Mikitková, Trhmné, 100, Marie Hajná, Smržovka, 100, Marie Sedlecká, Černošín, 200, Vladimír Dufek, Krešov, 200, Marie Kyriluková, Vítkov, 100, Vladimír Sůva, Velká Morava, 100, Makar Romášek, Hříbojedy, 100, Jan Kovalec, Čárka, 100, Antonín Kracík, Mimoň, 300.

Všem dárcům vyjadřujeme srdečný dík.

Na svatbě Jana Fleka se sl. Helehou Karábcovou bylo vybráno z podnětu Jindřicha Křivky 1.450,— Kčs na Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci.

Iniciátoru sbírky a všem štedrým dárcům co nejsrdečněji děkujeme a novomanželům přejeme do společného života vše nejlepší.

Popisy českých osad na Volyni — Sofijevka

3. pokračování

Mikuláš Šulženko

Ochotnický divadelní kroužek pochopil význam hasičského sboru v obci a veškeré příjmy z pořádaných divadel odváděl na účely sboru. Vozu od stríkačky se používalo jako smutečního při pohřbech, což bylo čestnou povinností sboru.

Hmotné postavení všech občanů v obci v tehdejší době bylo velmi dobré. Chmel, kterého se zde pěstovalo asi 25 ha se dobře platil zlatými rubly, ostatní zemědělské produkty také nebyly laciné. Mnozí zemědělci si přikupovali půdu ve vedlejších obcích ukrajinských Bělohorodka a Ptyša, někteří z parcelovaného polského zestátněného majetku na Dubínách polských. Ti druzí, jež půdu nepotřebovali, zařizovali si modernější zemědělské stroje a hlavně dbali o zlepšení staveb. Došky na stodolách a šindel na obytných domech mizely a krylo se pocínovaným plechem, taškami z cementu nebo eternitem.

Lidé byli ve vsi dobří a hlavním jejich rysem byla počtivost a pracovitost. Sobectví nebo antagonismus vůči jiným národům, s kterými zde žili, neexistoval. Šel-li někdo do města Dubna nebo Křemence, byl si jist, že se svezí. O nedělích a o svátcích se krajané vzájemně navštěvovali a bohatě se hostili. Pouť (řikávalo se v Sofijovce hasičská) 21. září trvala dva dny. Hosté, zvláště hasičské sbory, jež sem na pozvání dojezdy ze vzdálenosti až 20 km, počtily se společným obědem a večerí. K poslednímu druhého dne se teprve ubírali do svých domovů. Posvícení, které tu bylo po ukončení zemědělských prací, oslavovalo se až tři dny. První den, bylo to vždy v neděli, se šlo do pravoslavné církve, poněvadž 80 procent občanů byli pravoslavnými a po bohoslužbě se obědvalo někdy až do 8 hodin večer. Pak se šlo do sálu tančit. Druhý den odpoledne byla „zlatá“ a třetí den to byla „soudská“. O zábavách bývalo veselo a výtržností hýřvaly velmi řídkým zjevem. Tančili mladí i staří. Také dětem školního věku se zahrálo několik valčíků a polek o posvícení pro zpestření tohoto odpoledne.

V roce 1925 český učitel Václav Křivka opustil školu a odešel za jiným povoláním. Jaké pohnutky vedly jej k resignaci z učitelského povolání není nikomu známo. Odešel on a s ním přestala soustavná práce ve škole. Vystřídala ho učitelka Olga Svobodová, která po krátké době těžce onemocněla a škola byla úplně uzavřena.

Z nařízení polského inspektora Chomina nastěhovala se do budovy polská učitelka sl. Władysława Kirlisovna s celou svojí dosti četnou rodinou a vyučovala ukrajinské děti z Bělohrudky. Děti ze Sofijovky se celou zimu koulovaly, klouzaly a sáňkovaly. Rodičům se takové poměry nelíbily a žádali školního inspektora o rozvázání školního poměru s uč. Svobodovou a obsazení jejich školy jiným učitelem.

Po dlouhých intervencích 18. 2. 1928 byl na školu dosazen soukromý matiční učitel Mikuláš Šulženko z Bocánovky.

Učil zde češtinu a jako vedlejší předmět polštinu. Školu a děti měl rád a proto také se pustil do svědomité práce. Během několika roků provedl nákladné opravy uvnitř školy, vyměnil veškerý nevyhovující nábytek za nový, odpovídající přepisům, dokonce i podlahy natířel v učebnách. Školní pole osázel ovocnými stromy a celý objekt oplotil dřevěným plotem. Jeho působení na této škole trvalo celých 19 let a během té doby prodělal s obcí všechny změny, jak je přinesla nedávná doba a snášel s obyvateli dobré i zlé.

V této době žila celá obec velmi intenzivním kulturním životem. V podzimním a zimním období se každým rokem ve škole pořádaly nějaké kursy pro dospělé. Mládež byla započtena do divadel, kroužku, který každým rokem nacvičoval dvě nebo tři divadelní hry v jazyce českém. Školní mládež také nezůstala pozadu s divadelními představeními a každé vánoce obsadila nějakým výchovným kusem.

Školní knihovna se rozrůstala. Vedle 117 svazků polských měla 180 svazků českých.

Také obecní veřejná knihovna stále rostla a těsně před druhou světovou válkou čítala 387 svazků. Knihy byly postupně zakupovány z částek věnovaných místním kolem České matice školské. Knihovnictví bylo také svěřeno učiteli. Před odjezdem do ČSR knihovna byla odevzdána okresnímu výkonnému výboru ve Verbě.

Z časopisů nejvíce byl oblíben „Hlas Volyně“, později „Krajanské listy“. Mimo těchto časopisů byly v obci odebírány: Místní hospodář. List paní a dívek, Pražský ilustrovaný zpravodaj a Humoristické listy. I polské noviny se ode-

bíraly, většinou však odborné, zemědělské.

Včelařství bylo v Sofijovce velmi rozšířené. Kdo byl prvním pěstitelem včel není známo. Způsob pěstování včel se vyvíjel postupně. V 1930-1931 byl pořádán kurs včelařský pro pěstitele. Podle statistiky před druhou světovou válkou bylo v Sofijovce 28 včelstev.

Život v letech třicátých a něco později plynul celkem nerušeně, jako v každé obci.

Při vypuknutí polsko-německé války lidé věděli, že válka dlouho nepotrvá a proto se obávali, že budeme obsazeni Němci.

Po sedmnácti dnech s ulehčením přijali zprávu, že již v Dubně pochoduje Rudá armáda. Vesnice přeplněná důstojníky a jejich rodinami z Katovic postupně se vylidňovala a všichni mířili na jihovýchod do Rumunska. Rudá armáda pochodovala dále na západ, směrem ke Lvovu. V této době zůstal jako nezvěstný Petr Macák. Ostatní, jako Veverka Alexandr, Křivka Vladimír, Vacek Vladislav, Florian Slavomír, Žáček Alexandr a Zarembo Stanislav, se vrátili teprve za několik měsíců.

Dne 1. října 1939 naše obec byla sloučena se Sofijevkou II. v jeden celek.

Jednou z prvních věcí, o něž se sovětská správa postarala, byla reorganizace školství a zahájení vyučování na všech školách.

V naší obci byla zřízena „sedmiletka“, sedmiletá škola s českým jazykem vyučovacím pro 1.-4. ročník a s ukrajinským pro 5. - 7. ročník.

Dalším úkolem byla reorganizace zásobování obyvatelstva spotřebním zbožím. Než se správná distribuce provedla, jezdilo se až do Lvova pro nákup. Později byly zřízeny tři prodejny. V jedné byla prodáváčkou p. Jukličková, v druhé p. VI. Dolejš a v třetí Alexandr Odvárka.

Během r. 1939 bylo všem bezzemkům v obci přiděleno pole z větších statků.

V únoru 1941 byl založen v naší obci první český kolchoz na našem okrese. Do kolchozu se začlenili občané z kol. Bělohrudky a Semidubské. Předsedou kolchozu byl zvolen Alexandr Odvárka, účetním a tajemníkem Jan Bureš, hospodářem Antonín Kazilovský.

Jarní práce byly provedeny společně, nikoliv však senoseč a žně.

Hitlerovské Německo přepadlo

Sovětský svaz. O vypuknutí války jsme se dověděli o 2. hodině ranní 23. června. Asi za tři dny prošlo naší vesnicí několik německých útvarů, směřujících k státním lešům. U obce Ptyča, na silnici Lvov-Rovno, bránil cestu k Dubnu jeden sov. pěší útvar. Dva dny statečně bránili tento úsek a celá Ptyč lehla popelem.

Ukrajínští nacionalisté vítali příchod Němců a pomáhali jim jako vojenská policie. Taková měla také sídlo ve městečku Verba. V r. 1942 se Ukrajinci postavili nepřátelsky proti Němcům a z ukrajinské policie, která se naráz rozběhla, stali se buď partyzáni nebo benderovci. Němci se odvažovali do vesnic jen ve dne, když byli v přesile.

Všichni Židé našeho okresu museli do Verby do „gheta“.

V květnu 1942 začala hromadná poprava Židů z Verby. Bylo to kolem 6. hodiny ranní. Rozdělení do skupin, muži, ženy a matky s dětmi na rukou byli hnáni asi 4 km za městečko k pískovně u Ridkodub a tam byli postříleni. Několik jich přece uteklo a dlouho se skrývali v naší obci. Často některý z nich přišel také do školy pro potravu. Jedné rodině jsem poskytl útlek na několik dní než si obstarala bezpečnější kryt. Za několik měsíců přistižení benderovci byli zastřeleni ve sklepe u Jana Proška naproti škole.

Když už byli Židé v okolí celkem vyhubeni, benderovci pálili polské samoty a polské vesnice, vraždili jejich obyvatele. V naší obci bylo také několik rodin vyvražděno. U lesní správy za Vápenkou bylo najednou zastřeleno 28 osob, mezi nimi třiletá česká holčička Ludmila Cimrová, dcera padlého pod Duklou Josefa Cimra. Nelítostný osud postihl také Alexandra Loskota, jenž se vracel domů. Koně přitáhli vůz a na něm zavražděného hospodáře. Jednou v noci na samotě přepadli benderovci rodinu Maškových, pobili je a celé hospodářství spálili. Čekalo se, že se vrhnou na nás, proto jsme byli nuceni hlídati po celé noci.

Tak ten těžký a dlouhý čas se vlekl až do prosince 1943. Partizánské oddíly pracující v zázemí nepříteli zavítaly do naší obce. Byl to oddíl „Kolkovců“ počtem asi 300 mužů na 80 povozech. Obec je zásobila 600 kg pečeného chleba, 1500 kg ovsu, 1000 kg sena, 2 kravami a 2 vepři.

V lednu 1944 fronta dorazila k Dubnu a na řece lkvě zakotvila na šest týdnů. Do vsi se nahrnuli Němci i Vlasovci. Ve škole byl

usazen německý štáb. Plných šest týdnů museli chodit muži i ženy kopat zákopy.

Ráno 17. března 1944 bylo ticho jako po vymření. Každý žil v napjatém očekávání. Vyhlíželi jsme východním směrem k ptyčským kopcům. O deváté hodině na zasněžených kopcích se ukázali Rudoarmějci s automaty v ruce a zahlehli do zákopů vyrytých Němci. Do večera bylo ticho. K večeru do vsi přibývalo nové a nové vojsko a pozdě večer nastal boj. Několika zápalnými dělovými náboji zapálili Němci několik stodol a už to začalo. Děla, kulomety a minomety zahovořily najednou. Dělové náboje dopadaly až do vsi. Dva z nich dopadly na školní dvůr a zahradu, následkem čehož všechna okna ve školní budově se vysypala a byla poškozena také střecha. Občané ukryli se do sklepů a tam seděli do rána. K ránu vše ztichlo a kolem 6. hodiny zavolal na nás do sklepa 55letý Rudoarmějce, abychom vylezli, že už jsou Němci pryč. Němci tentokrát utekli až k Radzivilovu a tam se zakopali na celé tři měsíce. Fronta byla blízko, ale život již byl klidnější. Do vsi se nastěhovala vojenská nemocnice a benderovci již neměli do obce přístup.

Začátkem dubna muži od 19 do 55 let - a bylo jich 126 - odešli na okresní vojenkomat hlásiti se dobrovolně do československé jednotky v SSSR. Ruský „vojenkom“ je doporučil české komisi v Rovně. Během několika dnů několik jedinců neschopných k vojenské službě se vrátilo domů a ostatní byli zařazeni do útvarů.

Během roku 1944 ČSJ v SSSR byly odvedeny sbírky: na tankovou kolonu „Pomsta Malína“ 78.000 rublů, mouky 210 centů, másla a sádla 80 kg, masa - většinou slepic, kachen a hus - 120 kusů, samohonu pro výměnu za benzin 120 litrů.

V druhé světové válce padli:

Záček Alexandr, Lucký Alexandr, Lucký Josef, Cimr Josef, Kazilovský Boris, Kazilovský Alexandr, Bures Stanislav, Lněniček Josef, Odvárka Alexandr, Fajmov, nevím jméno, Fajmon, také bez jména, Pavlík Mikuláš, Mašek Antonín, Rajn Václav, Macák Josef, Macák Josef druhý, Plos Josef, Hálek Josef, Ptáček Václav, Koválčík Mik.

Invalidé po II. světové válce:

Čapek Antonín, Dačenko Vladimír, Cimr Alexandr, Jesínek Alexej, Lněniček Sláva, Loskot Alexandr, Plos Václav, Henych, neznámá jména, Florijan Sláva, Hihlan Josef.

Padli doma:

Jan Prošek, odvečen v noci benderovci a úkladně zabit.

Po ukončení války mnozí vojáci vrátili se domů nemohouce se dočkatí návratu svých rodin do Československa. Jen málo jich tam zůstalo: Jaroslav Ledvina, Václav Cupal, Josef Křížek, Václav Křížek a několik svobodných chlapců.

Probíhaly dny a měsíce v očekávání, že se všichni budou stěhovat do Čech. Jedni byli nadšeni tou myšlenkou a byli velmi nedočkaví, někdy až nervosní, jiní hleděli s obávou vstříci tomu, co přijde a byli by rádi, kdyby to stěhování nebylo - neradi by opustili místo, kde otec a dědové se tolik nalopotili, aby založili nový domov a pevnou existenci pro své děti. Často z té nejistoty a žití ze dne na den začali popíjetí kořalku, kterou si sami uměli zhotoviti doma. Nápoj ten jmenovali samohonka a pilo se jí dost a také na cestu mnoho připravilo.

Začátkem prosince 1946 přijela československá přesídlovací komise pod vedením plukovníka Lazara z Prahy. Měla své sídlo ve Verbě. V komisi spolupracovali Vladimír Křivka, Mikuláš Šulženko, Mikuláš Gudzenko, Antonín Kazilovský a jiní.

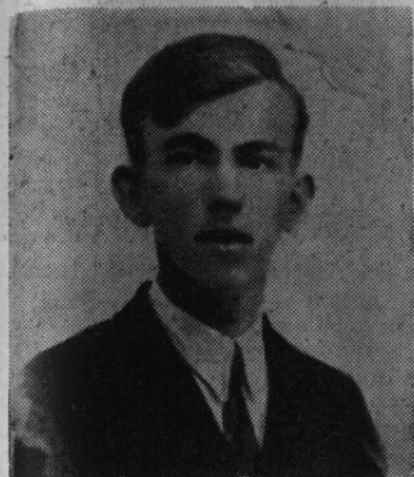
Dne 25. ledna 1947 odejel první transport volyňských ze Sofijevky a z okresu verbovského.

Na místo sofijevských občanů přistěhovaly se ještě v říjnu ruské rodiny z Bulharska. Byli to vesměs rybáři a malozemci a našim poměrům hospodaření málo rozuměli.

Před odjezdem do Československa celá obec Sofijevka dala postavit na českém hřbitově pomník všem padlým v obci. Pomník pak byl pravoslavným knězem Josefem Antipovičem Lvovem Žuravským posvěcen. Při stěhování v obci nezůstal nikdo. Představovali si naši krajané, že budou ve vlasti opět všichni pohromadě a že i zde založí vzorné obce. Stalo se však jinak.

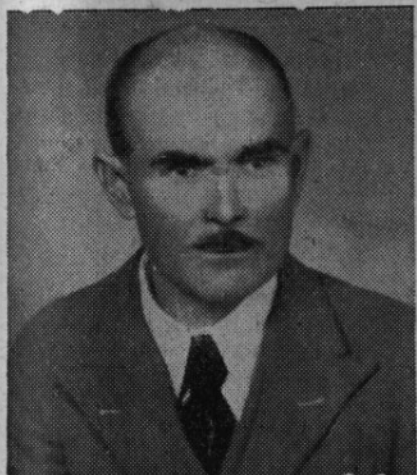
Většina z nich je osídlena na Podbořansku. Někteří jsou u Chebu, u Mariánských Lázní, na Horšovskotýnsku a na Moravě.

Snažil jsem se, abych podal správný vývoj této obce jako působící učitel od roku 1928 až do doby odjezdu do vlasti. Bude-li mít někdo z čtenářů nějaké připomínky, necht' je laskavě sdělit, aby se popis mohl opravit nebo doplnit.

U příležitosti desátého výročí vzpomínáme památky našeho drahého syna **Bohumila Popka**. Odešel dne 7. 5. 1941 do Rudé armády a po jednom dopise, který jsme krátce na to obdrželi, stal se do dnes nezvěstným.

Budiž mu zachována stálá vzpomínka!
Rodiče

S nezměněnou bolestí vzpomínáme u příležitosti prvního výročí, že nás dne 9. června 1950 navždy opustil náš milovaný otec, tchán, dědeček **Jan Harasevič**, narozený dne 22. 8. 1892, posledně bytem v Dubně na Volyni. Zemřel po krátké nemoci v nemocnici v Chebu.

Odešel jsi navždy z kruhu naší rodiny, kterou jsi tolik miloval, ale v našich srdcích budeš žít stále. — Prosíme všechny, kdož jste ho znali, vzpomeňte s námi.

**Truchlíci manželka,
děti a vnoučata.**

S nezměrnou bolestí vzpomínáme velké tragédie v Michně na Volyni, při níž byl zlotřilou rukou německých fašistů dne 11. listopadu 1943 zavražděn náš drahý manžel a otec **Josef Běhavý**, nar. 19. 3. 1907 ve Vělkově na Volyni.

Kéž je tvůj spánek v daleké zemi na Volyni, kde odpočíváš se stejně nevinně zavražděnými spoluobčany, lehký! My na Vás vždy s láskou budeme vzpomínat a připomínat všem hrůzy toho dne, aby se již nikdy podobná zvěrstva neopakovala.

Manželka, dcera Jiřinka, syn Josef, švagr Václav Mimra a ostatní příbuzní.

S nezměrnou bolestí vzpomínáme památky našeho drahého **Oldřicha Makeše**, nar. r. 1912 v Kupičově na Volyni. Padl v těžkých bojích za osvobození vlasti v Machnuve u Dukly.

Kéž mu je země lehkou! Prosíme všechny, kdož ho znali, aby mu s námi věnovali tichou vzpomínku.

**Manželka, dcera, bratři,
sestry a příbuzní**

V červenci t. r. uplyne devět let od doby, kdy předčasně dotlouklo srdce naší milované dcery a sestry **Olgy Hamáčkové**, která spí věčný sen na hrušvickém hřbitově v okolí svého rodiště - obce Dembrovky na Volyni.

**Truchlíci rodiče, bratr
a sestry s rodinami**

Stále s nezměrnou bolestí vzpomínáme smutné zprávy, že 8. 10. 1944 v bojích mezi Nižším a Vyším Komárníkem na Slovensku se stal nezvěstným - pravděpodobně zůstal umučen zlotřilou rukou německých fašistů - náš milovaný syn a bratr **Václav Jonáš**, narozený r. 1912 v Ulbárově. Nedočkal se lepšího života v osvobozené vlasti, za kterou šel do boje.

Nemohouce zapomenouti, s bolestí a láskou v srdcích stále vzpomínáme a prosíme kamarády a známé, vzpomeňte s námi.

**Vzpomínající otec, bratr s rodinou,
sestry a švagři.**

Hluboce zarmoucení oznamujeme přátelům a známým, že nás navždy opustila naše milovaná manželka, matka, sestra, švagrová a babička, paní Anna Maděrová. Zemřela náhle v Chomutově dne 17. května 1951 ve věku 68 let. Tělesná schránka byla uložena k věčnému spánku na místním hřbitově.

Spi sladce v zemi předků, daleko od svého rodiště, kde jsi zanechala tolik potu a námahy!

Jménem pozůstalých:
manžel, dcera a vnučka

O přezkoušení usazeno výroci smrti naší drahé manželky a matky Jaroslavy Kelnerové, roz. Štorkové, naroz. r. 1919 ve Volkově, kládeme na její vzdálený hrob kytici nehynoucích vzpomínek. Zemřela dne 15. května 1941 ve Volkově na Volyni, kde je na místním hřbitově uložena k věčnému spánku.

Odpočívej v pokoji!

Manžel, syn a tehán

Malý oznamovatel

Letos, v krásném měsíci máji, dožil se náš drahý Josef Boháček, narozený v Ulbárově na Volyni svých osmdesáti let. Kéž jej Bůh Všemohoucí ještě dlouhá léta zachová mezi námi.

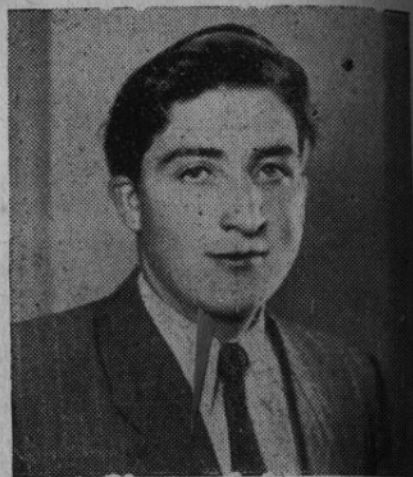
Rodina

Kunc Vladimír z Brysce, okr. Mlynov na Volyni, dožil se dne 24. června 1951 svých 31 let. Hodně síly, zdraví a spokojenosti do dalšího života přeje

manželka, syn Víta, dcera Lenička,

otec a matka Kuncovi. Reeslova 4.

Dne 30. června t. r. oslavil náš milý syn a bratr Václav Štantejský z Malešovic u Pohořelic své 21. narozeniny. Hodně zdraví a dobré mysli do dalšího života přeje:

matka, teta, bratr, švagrová
a malý Josífeček.

O p r a v a

V 27. čísle Věrné stráže bylo otištěno na str. 8. blahopřání manželům Kubelkovým, v němž bylo nesprávně uvedeno jméno: Marie Kratochvílová. Správně má být Marie Kubelková. Redakce se omlouvá a prosí čtenáře, aby si to opravili.

Převzmu zemědělskou usedlost ve výměře do 5 ha na Žatecku nebo Podbořansku v blízkosti města. V místě nádraží nebo jiné dobré spojení. Hlaste se na adr.: Anna Šatová, Chalupy č. 19, p. Vše-ruby u Kdyně.

H l e d á m e

Prosím Karla Hůlku z Michalovky na Volyni, který jel se mnou z Ružomberka do Varšavy, abych se ohlásil na adresu: Vladimír Hlaváček, Březí 11, p. Radošovice u Prahy.

P á t r á n í

Lev Feodorovič Rozenkov, nar. 26. 3. 1926 v Moskvě, v říjnu 1942 dobrovolně vstoupil do RA.

Od 24. 2. 1943 jest nezvěstný. Poslední zprávy z fronty od něho jsou z Dněpropetrovské oblasti.

Má-li někdo o něm nějaké zprávy, nechť je laskavě zašle na adresu: František Ajsner, Litoměřice,

Reeslova 4.

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Vedoucí redaktor Jaroslav Chudoba. Redakce a administrace: Žatec, nám. Velké říjnové revoluce 155, telefon 550. Tisknou Krušnohorské tiskárny, národní podnik, závod Chomutov, telefon 13. Dohlédací poštovní úřad Žatec. Předplatné na rok 1951 je 150 Kčs. Konto poštovní spořitelny č. 728301, Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268